

Kampania #StolenMemory w Izbie Pamięci, instytucja Arolsen Archives zwróciła pamiątki rodzinie ofiar z Powstania Warszawskiego

Izba Pamięci przy Cmentarzu Powstańców Warszawy Oddział Muzeum Warszawy
17 stycznia 2023

fot. Tomasz Kaczor

Dzięki organizacji Arolsen Archives odebrane więźniarkom Ravensbrück przedmioty po 78 latach zostały zwrócone rodzinie. Spotkanie między Międzynarodowym Centrum Badań Prześladowań Nazistowskich a rodziną ofiar odbyło się 17 stycznia w Izbie Pamięci przy Cmentarzu Powstańców Warszawy. Trzy siostry – Janina, Zofia i Irena Kesler urodziły się w Warszawie, zostały aresztowane przez Gestapo 12. dnia Powstania i wywiezione do obozu koncentracyjnego. Ich rodzina została odnaleziona dzięki kampanii #StolenMemory.

„Bardzo się cieszę, że możemy gościć Arolsen Archives w Izbie Pamięci. Tutaj wielka historia spotyka się z historią prywatną, a abstrakcyjne liczby urealniają się dzięki historiom konkretnych osób i ich rodzin” – mówiła Karolina Ziębińska-Lewandowska, dyrektorka Muzeum Warszawy podczas uroczystości przekazania rodzinnych pamiątek.

Siostry Kesler

Na podstawie zachowanych w archiwum dokumentów udało się ustalić, że siostry Kesler były córkami Walentego Keslera i Walerii Apolonii z domu Kaprańskiej. Urodziły się w Warszawie. Wszystkie zostały zatrzymane przez Gestapo w 12. dniu Powstania Warszawskiego. Najstarsza Janina miała wówczas 44 lata, młodsza Zofia – 38, a najmłodsza Irena – 35. Kobiety, które prawdopodobnie trafiły najpierw do obozu w Pruszkowie, zostały następnie wywiezione do kobiecego obozu koncentracyjnego Ravensbrück.

Tam każda z nich została oznaczona numerem obozowym: Janina 56 570, Zofia 56 569, Irena 56 568. W kartach więźniów można odnaleźć informacje, że dwie starsze siostry były z zawodu krawcowymi. Młodszej wpisano: robotnica. W chwili zatrzymania nie były mężatkami. Z obozu Ravensbrück zostały przeniesione do podobozu KL Neuengamme, gdzie otrzymały nowe numery.

Wśród zwróconych pamiątek znalazły się: wieczne pióra, zegarek, różańce i medaliki na łańcuszkach. Podczas spotkania w Izbie Pamięci krewna sióstr Kesler, Ewa Szymańczak podzieliła się rodzinnymi wspomnieniami o ciotkach. Fakty i daty ustalone przez Arolsen Archives zostały uzupełnione o prywatną opowieść o życiu trzech kobiet i ich rodziny, także o ich powojennych losach. Historię sióstr dopełniły też zdjęcia z rodzinnego archiwum.

„Za każdym razem odnalezienie krewnych jest dla nas wielkim wydarzeniem. To nie tylko zwrot rzeczy zabranych bliskim w obozach. To przede wszystkim możliwość odtworzenia losów konkretnego człowieka, przywrócenie mu tożsamości, pamięci. Dla krewnych to z kolei bardzo symboliczny „powrót” bliskiej osoby, a także możliwość uzupełnienia luk w rodzinnej historii” – mówiła Ewelina Karpińska-Morek, koordynatorka kampanii #StolenMemory.

Kampania #StolenMemory

Kampania #StolenMemory, realizowana przez Arolsen Archives ma na celu zwracanie odnalezionym rodzinom rzeczy osobistych więźniów obozów koncentracyjnych. Przekazywane są m.in. dokumenty, zdjęcia, listy czy biżuteria. W ramach trwającej od 6 lat inicjatywy realizowane są poszukiwania krewnych dawnych właścicieli pamiątek, w których uczestniczą również wolontariusze. Projekt przywraca pamięć o ofiarach nazizmu i pozwala odkryć losy poszczególnych osób. Pamiątki po siostrach Kesler – różańce, medaliki na łańcuszkach, zegarek i pióra – znajdują się w zbiorze 2,5 tys. kopert z przedmiotami czekającymi na zwrot. Wśród dawnych właścicieli pamiątek jest 900 osób pochodzących z Polski.

Arolsen Archives to Międzynarodowe Centrum Badań Prześladowań Nazistowskich i jednocześnie największe archiwum dokumentów dotyczących ofiar i Ocalonych. Głównym zadaniem Centrum jest pomoc rodzinom, które poszukują informacji o losach bliskich zamordowanych, prześladowanych lub deportowanych przez III Rzeszę. Zbiory zawierają obecnie informacje o 17,5 mln osób i są wpisane na listę dziedzictwa UNESCO „Pamięć Świata”. Znajdujące się w nich dokumenty dotyczą różnych grup ofiar reżimu nazistowskiego.

2 października 2022 roku, w Dzień Pamięci o Cywilnej Ludności Powstańczej Warszawy, została otwarta Izba Pamięci na Woli – nowy oddział Muzeum. To miejsce upamiętniające ofiary Powstania i przywracające pamięć o tych, którzy zginęli bezimiennie.

Więcej informacji:

<https://www.stolenmemory.org/pl/>

<https://arolsen-archives.org/pl/wyszukiwanie-nawigacja/korzystanie-z-archiwum-cyfrowego/>

Miejsce spotkania:

Izba Pamięci przy Cmentarzu Powstańców Warszawy

ul. Wolska 168 (róg Sowińskiego)

01-258 Warszawa

17 stycznia 2023, 12.00

Kontakt dla mediów:

Julia Gołachowska

Dział Promocji, Sprzedaży i Sponsoringu

Muzeum Warszawy

tel. +48 22 277 43 94

julia.golachowska@muzeumwarszawy.pl

Ewelina Karpińska-Morek

Koordynator kampanii #StolenMemory w Polsce

Ewelina.karpinska-morek@arolsen-archives.org

Tel. 573 021 220

A r o l s e n
A r c h i v e s

International Center
on Nazi Persecution